

HÍRMONDÓ 2022/1

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában bepillantást nyerhetnek egyesületünk egyik tagjának érdekes életébe, informálódhatnak a parkolókártya igénylését érintő jogszabályi változásokról, olvashatnak egy érdekes interjúról, melyet Friderikusz Sándor készített Dr. Roska Botonddal, megismerhetik a januárhoz kapcsolódó népszokásokat, valamint további híreket, érdekességeket is találhatnak e lapokon.

Kívánok Kedves Mindnyájuknak az Egyesület vezetősége és munkatársai nevében boldog, egészségben gazdag Új Esztendőt!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK	2
„Fejben kell először akadálymentesíteni – interjú Szokolci Gabriella egyesületi tagunkkal	2
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	6
„Egyedül élek, teljes siketvakságban” - VinkoTrinkaus élettörténete	6
HÍR, ÉRDEKESSÉG	8
„Addig csinálom, amíg le nem esek a székről” – Friderikusz Sándor interjúja dr. Roska Botonddal	8
Jogszabályi változás a parkolókártya igénylésével kapcsolatban.....	11
Januári népszokások, hiedelmek	13
A gabona, mely megakadályozza az érelmeszesedést és beállítja a vérnyomást	14
A hegy, mely magasabb a Mount Everest-nél	15
A magyar falu, ahol szinte egész télen havazik.....	16

Már a macskának is lehet okosvécéje.....	17
A mélytengeri élőlények titkos jelbeszéde.....	17
A világ legmagasabb felvonója	18
A legmeredekebb hegy a mennyek alatt	19
Camargue-i: a tenger fehér lova.....	20
A mérnök, aki kedvenc városait láthatja otthona ablakából	20
Elektromos kisautó, melyet csak beteg gyerekek vezethetnek.....	21
Az elátkozott gyémánt, mely balszerencsét hoz a férfiaknak.....	22
A HÓNAP VERSE	24

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

„Fejben kell először akadálymentesíteni” – interjú Szokolci Gabriella egyesületi tagunkkal

A képen Sz. Gabi látható, elegáns, fekete, kivágott, ujjatlan estélyi ruhában, derekán egy csipkés, virágmintás berakással, oldalt magasan felsliccelt szoknyával. A környezet fehér, a háttérben arany színű gömbgörsor lóg le, Gabitól balra egy padlóvázában fehér orchidea díszel. Gabi mosolyog.

T. Adél: Meséj kérlek, a mindennapi életről! Milyen tanulmányokat végeztél és hol dolgozol jelenleg?

Sz. Gabi: 2014-ben végeztem az ELTE BTK informatikus könyvtáros mesterszakán. A diplomamunkám nagyon testhezálló témáról írtam, az érzék- és mozgásszervi fogyatékkal élők könyvtári ellátását tárgyaltam magyar és nemzetközi viszonylatban. A Siketvakok Országos Egyesületének rehabilitációs szolgáltatása révén sikerült elhelyezkednem az ELTE BTK Központi Olvasótermébe, ahol kétszer is töltöttem szakmai gyakorlatomat, így már ott is egy nagyon jó kapcsolat alakult ki a vezetővel, a munkatársakkal, így lényegében nem egy idegen helyre mentem dolgozni,

hanem egy már ismerős közegbe. Alapjában véve feldolgozó könyvtáros vagyok, a könyvek adatait viszem be a számítógépes könyvtári rendszerbe, de emellett – az olvasószolgálat és a raktári kiszolgálás kivételével - több más háttérfeladatot is ellátok. Például én rakok rendet a folyóiratolvasóban, az állományellenőrzési munkákban is részt veszek, vagy ha valamiről listákat kell írni, pl. szakdolgozatok, leselejtezendő dokumentumokról listák, azokat is én állítom össze.

Szabadidőmben olvasok, rajzolok, otthon tornázom és járok úszni is hetente kétszer.

T. Adél: Mióta vagy hallás és látássérült?

Sz. Gabi: Születésem óta vagyok látássérült. Koraszülöttként jöttem a világra a 30. héten, 990 grammal. Az inkubátoros kezelés miatti oxigéntúladagolás okán levált a retinám mindkét szememen. Ezt 2 hónapos koromban egy műtéttel sikerült „megmenteni”. A hallásomat 4 éves koromban vették észre, hogy nem tökéletes. Általános iskola első osztálya, azaz 1995 óta viselek hallókészüléket mindkét fülemben.

T. Adél: Milyen mértékű hallás-és látásmaradvánnyal rendelkezel?

Sz. Gabi: Számtanilag nincs információm a látásomról, hogy ez hány százalékos, gyengénlátó vagyok. Egy kis egyszemes távcső-nagyító segít a mindennapokban. A hallásom lényegében hallásmaradvány, a bal fülemben 70 százalékos, a jobb fülemben 80 százalékos hallásveszteség van.

T. Adél: A Facebook-oldaladon azt írtad: "ki kell cselezni az állapotunkat". Te milyen módon teszed ezt meg?

Sz. Gabi: Nem azt nézem, hogy mit nem tud megcsinálni egy „szemfüles”, hanem azt, amit meg tud, meg amihez van érzéke. Ami nem megy, azt nem kell erőltetni, de ami megy... na, arra érdemes ráfeküdni. És ha adódik valami lehetőség, amit, ha úgy érez az illető, hogy ebben helyt tudna állni, akkor érdemes megragadni. A kikapukat kell keresni, nem pedig bezárkózni.

T. Adél: Hogyan kerültél kapcsolatba a rajzzal, kézműveskedéssel?

Sz. Gabi: Már általános iskolában is pozitív visszajelzést kaptam a rajztanáromtól, hogy van érzékem a rajzhoz. Szerettem és szeretek is rajzolni. Nehéz dió, mert annak ellenére, hogy emlékezetből rajzolok, sokan nem hiszik ezt el, azt kérdezik: „ezt másoltad?”. Nem, nem másoltam... még modellről sem tudok jól rajzolni, noha rajzórán ez volt feladat, hogy az elénk helyezett, beállított és megvilágított tárgyakat kellett lerajzolni. Az egyetem kezdetekor, 2009-ben abbahagytam a rajzolást,

aztán 2018-ban újratektem. Két évig illusztráltam egy MeseLes Olvasgató nevű online gyermekirodalmi oldalra is a versekhez, mesékhez, de 2020-ban a járvány kitörésekor ez az oldal bizonytalan időre bezárt. Sanszos, hogy nem is fog újraindulni már itt az illusztrálási lehetőség. Kézműveskedni mindig is szerettem, középiskolában jártam gyöngyfűzésre is. Egy egyesületi nyári tábor keretében lehetőségem volt tűzzománcolni. Ezt a „művészeti ágat” is középiskolában ismertem meg, ott tűzzománc szakkör is volt. Az origami egy hirtelen ötlet volt, egy SVOE-táborban mutattam meg, hogyan kell papagájt hajtogatni. A karácsonyi videóban pedig egy korábban Youtube-ról betanult dísz hajtogatását mutattam meg.

T. Adél: Mit jelent számodra ez a szó: "divat"?

Sz. Gabi: Divat=egyenlő esélyek. A divat egy jó lehetőség arra, hogy az épeket és a sérülteket közelebb hozzuk egymáshoz, az érzékenyítésre kiválóan alkalmas a divat. Nagyszerűen lehet általa integrálni a sérülteket és az épeket. Fejlettebb országokban láthatunk is erre példákat, amikor fogyatékossgal élő modellek lépnek kifutóra nagy divatheteken, pl. a Párizsi Divathéten pár éve egy teljesen lábamputált, műlábas kislány lépett kifutóra. Ezekben a fejlettebb országokban a fogyatékossgal élők nagyobb teret kapnak a divat, a szépség világában, divatházak, kozmetikai cégek nem egyszer választanak reklámarcnak valamilyen fogyatékossgal élő embert. Kis hazánknak ezen a téren van még hova fejlődnie sajnos.

T. Adél: Mióta modellkedsz?

Sz. Gabi: 2017. augusztus 16-án lettem tagja az AbilityFashion nevű civil kezdeményezésnek. Ez egy alulról építkező kezdeményezés, amely sérült fiatalokat fog össze, és rendezvényeken – főként divatbemutatókon – és fotózásokon való részvételi lehetőségekkel azt igyekszik bebizonyítani, hogy a divat, a szépség mindenkié, testi állapottól függetlenül bárki lehet divatos, szép, akár csak egy ép ember. Jelenleg csak lányok vannak, mint modellek, de szeretettel várunk fiúkat is. Vannak kerekesszékesek, járáshibásak, de vannak vak és látássérült modellek is. Én vagyok az egyetlen halmozottan sérült a csapatban. 2018-ban léptem először kifutóra általuk, a Nemzeti Divatlíga által szervezett 3. Global Sustainable Fashion Week (röviden GSFW, magyarra fordítva 3. Globális Fenntarthatósági Divathét) záró divatbemutatóján, Szépligeti Ágnes által tervezett ruhában. 2018. augusztus 31-én a Hilton Budapest szállodában léphettem kifutóra, az AbilityFashion saját rendezvényén a „Vár a kifutó!” címet viselő divatbemutatón, a ruhákat Anni Pastor biztosította. 2019-ben pedig a Green Culture nőnap, integrált divatbemutatóján vehettem részt, amely a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tanácstermében került

megrendezésre. Ennek révén alakult ki egy nagyon jó kapcsolat a tervezővel, dr. Szabó Krisztinával. A Green Culture fotózásokat is szervez, én már 3 fotózásukon vettem részt eddig.

T. Adél: A rajzaidon gyakran megjelenik a fűző, mint motívum. Mi az, ami felkeltette ebben a figyelmedet?

Sz. Gabi: Igen, szeretem a fűzőket, nem tudnám megmondani, mi keltette fel a figyelmemet... Egyszerűen csak megláttam valahol, és tetszett. A nőiesség jelképe, természetesen, nem túlságosan szorosra befűzve, mert túl összeszorított derék már nem nőies, és nem is szép. De főként nem egészséges. A divatnak nem szabadna az egészség rovására menni.

T. Adél: Te magad próbáltad már a fűzőt?

Sz. Gabi: Még nem, mert nem volt rá lehetőségem, de nyitott vagyok rá, remélhetőleg, egy divatbemutató alkalmával viselhetek egyszer.

T. Adél: A hétköznapi életben sokféle dolgot csinálsz, sok minden érdekel. Mi ezekben a tevékenységekben a legfőbb motivációd?

Sz. Gabi: Az, hogy ezekkel példát mutathatok nemcsak a sorstársaknak, hanem az ép társadalomnak is, hogy a fogyatékoság nem betegség, hanem egy állapot. A kikapukat megtalálva nincsenek akadályok. Fejben kell először akadálymentesíteni, utána lehet a gyakorlatban is.

T. Adél: Mi jelenti számodra a legnagyobb kihívást a mindennapjaidban, amelyet az állapotod - vagy ahogyan írni szoktad: "szemfülességed" állít eléd?

Sz. Gabi: Leginkább a közlekedés, az ügyintézés nehéz, főleg ebben a „maszkos” világban. Nem látom a másik ember száját, a maszk elfogja a hangot, így a kommunikáció most duplán nehezített számomra. A közlekedésben pl.: a járművek számozását nehéz leolvasni, de amióta megvan a már említett egyszemes távcső-nagyító, ez valamelyest könnyebb lett. Kis túlzással azt mondom, hogy a hallássérülésem okozza a legtöbb gondot, nem a látássérülésem.

T. Adél: Mi segít ilyenkor túllendülnöd a nehézségeken?

Sz. Gabi: Nem ciki néha segítséget kérni, ha nagyon muszáj. Ha valami nem megy elsőre, segítséget kell kérni, és utána már önállóan is menni fog. Nem szabad megijedni az elénk álló dolgoktól, szembe kell velük menni. Egyik nagybátyám mondta azt, hogy „elesel egyszer, elesel kétszer, harmadszorra menni fog.”

T. Adél: A tavalyi évben megkezdted önálló életedet Budapesten. Mi volt ennek az időszaknak a legnagyobb tanulsága számodra?

Sz. Gabi: Nem szabad magunkat másokra utaltatni, még arra hivatkozva sem, hogy „mert sérült vagyok”. Minden állapotban meg lehet találni a „kiskapukat”, így törekedni kell az önállóságra. A „szemfülesség” nem egy betegség, hanem egy állapot, nem azt jelenti, hogy be kell zárkózni, s meg kell ijedni emiatt a problémáktól, új dolgoktól.

T. Adél: Ha hagyhatnál egy bátorító üzenetet, "mottót" a Hírmondó olvasóinak, mi lenne az?

Sz. Gabi: Kettőt is hagynék, ha lehet... :D

„Nem az a ciki, ha gyári hibád van, hanem az, hogy ha Te emiatt kevesebbnek érzed magad.”

„Ne azt nézd, mit vett el a Sors – a maradékból hozd ki a legjobbat.”

(Az interjút készítette: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

„Egyedül élek, teljes siketvakságban” - VinkoTrinkaus élettörténete

(A DLAN "Történetek (mesék) az emberekről, akik a szívükkel hallgatnak, és a kezükkel néznek" című kötetéből)

Vinko látás-és hallásmaradvány nélkül éli mindennapjait, egyedül, a saját lakásában. A DLAN munkatársai sokáig látogatták, és könnyítették meg életvitelét, ám 2019-ben saját személyi segítőt kapott. Otthonának összes zegét-zugát ismeri, ahol mindennek megvan a maga helye. Szívesen végez háztartási munkát. Ruházata mindig elegáns, viselkedése udvarias. Él benne a tudásvágy, rajong a sportokért, érdekli a politika és az őt körülvevő világ hírei. Intelligens, és ezzel általában azonnal megnyeri magának az embereket.

Egészséges újszülöttként látta meg a napvilágot. A bajok egyéves korában kezdődtek. Ekkor még nem volt teljesen siket, valamennyit hallott. Aztán a szemével is problémák lettek. Amellett, hogy hallását teljesen elvesztette, egyre rosszabbul kezdett látni. Édesanyja úgy gondolta, hogy agyhártyagyulladás idézhette elő gyermeke érzékszervi sérüléseit.

Vinko lánytestvére orvostanhallgatóként rájött, hogy a valódi ok, ami befolyásolja fivérének állapotát, az egyes típusú Usher-szindróma.

Hét esztendő volt a kisfiú, mikor Ljubljánába költözött a család. Itt egy siketeknek fenntartott iskolába kezdett járni, ahol sikerrel be is fejezte

tanulmányait. Később munkába állt, betűszedőként dolgozott egy védett vállalatnál. Itt röplapokat, újságokat, könyveket és egyéb kiadványokat gyártottak. Betanított munkás volt, ám látása egyre romlott. Orvosa tanácsára kezdett szemüveget hordani. Egyre erősebb dioptriájú lencsét viselt, ám ezek sem tudtak segíteni rajta. A munkahelye és az otthona közti útvonalat jól megtanulta. Bár óvatosan közlekedett, kétszer szenvedett balesetet. Első alkalommal, egyéb sérülései mellett, az orra is eltört. Négy évvel később, mikor a nyomdájuk új helyre költözött, át akart kelni az úttesten, ám elütötte egy teherautó. Négy foga olyan súlyosan roncsolódott, hogy el kellett távolítani azokat.

23 és fél évet dolgozott. Mivel munkaköre megkövetelte a mind jobb látást és főnökeit aggasztotta az állapota, 3-4 évente szemorvoshoz küldték. Ilyen körülmények között is nagyszerű munkaerőnek bizonyult. Akkor is jól teljesített, amikor rövid idő alatt kellett sok munkát elvégezni. Gyakran részesült elismerő szavakban és jutalomban.

Egy nap aztán rossz hírt közölt vele a doktor. Látása olyan mértékben romlott, hogy már nem dolgozhatott tovább betűszedőként. Egy viszonylag rövid, három éves időszak erejéig könyvkötő lett. Ezt követően állapota javult annyit, hogy tevékenykedhetett régi feladatkörében. Mikor újra felkereste a szemorvost és közölte vele: éjjel már nem lát semmit, a szakember egy évre betegállományba küldte. Mivel nagyon szeretett síelni, ez alatt az idő alatt gyakran vett részt siketeknek szervezett versenyeken, ahol szintén eredményesnek bizonyult. Összesen négy medállal lett gazdagabb. Versenytársai csodálkoztak: miként tud síelni, miközben alig lát.

1993 szeptemberében megkezdődött rehabilitációja. Ennek keretében elsajátította a Braille-t, a fehér bot használatát, illetve az elektronikus írógépen való tízujjas gépelést.

Eredményeiről szóló papírját elküldte a főnökének. Válaszként döntés elé állították: vagy visszamegy napi négy órában dolgozni, vagy nyugdíjaztatja magát. Ő, mivel szeretett volna továbbra is betűszedő lenni, ám erre nem volt lehetősége, az utóbbi mellett döntött. 1994-ben kapta meg első nyugdíját, 44 évesen.

Édesapja újságíró volt, emellett keményen dolgozott saját farmján. Azt akarta, hogy a fia is vegye ki részét ebből a nehéz munkából, ám ő, az állapotából fakadóan nem tudta ezt megtenni. Bár a könnyebb feladatokból kivette a részét, az apa így is haragos volt és elégedetlen. A családfő végül el is költözött a farmról, ami Vinko testvéreire maradt.

A siketvak férfi, mivel teljesen egyedül él, úgy érzi, hogy magányos. Ettől pedig sokat szenved. Fiatalabb korában voltak barátnői, de mindegyikkel megszakadt a kapcsolata. Később megkérte a szlovén siketeket tömörítő szervezetet, hogy hírlevelük apróhirdetése között jelenjen meg, hogy ő feleséget keres. Egy nagyothalló hölgy, aki munkanélküli volt és elvált, két

felnőtt gyermek édesanyja, hamarosan jelentkezett is. Miután egy, a farmon tett látogatás alkalmával nem mutatott túl nagy hajlandóságot arra, hogy segítsen Vinko édesanyjának a kerti munkában, konfliktusba keveredett barátja szüleivel, akik végül ki is tiltották otthonukból.

Ők ennek ellenére tovább éltették kapcsolatukat, végül titokban össze is házasodtak. Csak néhány barátot és a vőlegény szüleit hívták el a szertartásra, utóbbiak nem jelentek meg. Egy ideig boldogok voltak. Az új feleség ügyesnek bizonyult a főzésben és a házimunkában. Egy idő után azonban gondok akadtak a felnőtt gyerekek háza táján. Az asszony sokat időzött a lánya házában és vigyázott az unokákra. A férje nem szeretett ott lenni. Erre az ellentétre, illetve Vinko édesapjának ellenséges viselkedésére lassanként ráment a házasságuk. Ő pedig berendezkedett egy magányos életformára. Hétfévente maga készíti az ételét, míg hétköznapiokon a közeli iskolában ebédel. Kinézetére, öltözködésére ad. Tapintásról beazonosítja ruhadarabjait, tisztában van vele, melyik milyen színű.

A DLAN 2005-ös alapítása óta, amiben csak tudja, segíti a szervezet működését.

(A magyar nyelvű fordítást és összefoglalót készítette: Taskovics Adél)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

„Addig csinálom, amíg le nem esek a székről” – Friderikusz Sándor interjúja dr. Roska Botonddal

2021 végén, a YouTube-on megtekinthető Friderikusz Podcast 33. adásának vendége Prof. dr. Roska Botond neurobiológus, a Bázeli Molekuláris és Klinikai Szemészeti Intézet igazgatója volt. Kutatócsoportjával évek óta azon dolgozik, hogy visszaadja a vak emberek látását, legfőbb motivációiról, munkájáról, de még családjáról is beszélt Friderikusz Sándornak.

Egész héten reggel hattól este tízig dolgozik, szenvedélyes kutatónak tartja magát. Minden napját egy matematikai tétel bizonyításával kezdi. Ezek közül egy általában 2-3 hetet vesz igénybe, aztán folytatja a következővel. Így indítja be az agyát, mondhatni: reggeli rutinjának a

része. Rövid életrajzából, melyet a műsorvezető ismertetett, kiderült: a világ 23 tudományos tanácsadó testületének és tudományos kiadványok szerkesztőbizottságának tagja. Hobbija a matematika és hétvége csellózik.

Megtudhattuk tőle: a látás folyamatának két nagy része van. Egyik a szemben zajlik, itt van a retinánk, ami egy biológiai számítógép. A többi pedig az agy központjában, leginkább az agykéregben. Ha megnézzük az összes, vakságot okozó betegséget, ezek 99 százaléka a retinából jön, az agykéregből nagyon kevés. Ezzel magyarázható, hogy a retina érdekelte leginkább. Arra a kérdésre, hogy el lehet-e választani a látással kapcsolatos kutatásokat az agyi folyamatok megismerésétől, határozott nemmel felelt. Ez az agykutatás egy fajtája. Az ember agykérgének ötven százalékában lehet látással kapcsolatos információt mérni. A fél agyunk ezzel foglalkozik, fontos része az agyi működésnek.

Kutatási eredményeik jelenlegi állásáról is őszintén beszélt a neurobiológus. A riporter kérdésére, mi szerint, ha a látásfunkció visszaállításának tudományos útját 100 kilométer hosszúnak feltételezzük, ők hány kilométernél tartanak jelenleg, ezt válaszolta:

„Optimistán azt mondanám: 1. Azt kell látni, hogy az előző több ezer évben 0 volt. Ez az orvostudomány egyik sikertelen ágazata, mármint az agyi problémák megjavítása. Ezen belül a látás visszahozása rendkívül nehéz probléma, kevés előrelépés történt.”

Jelenleg öt olyan, korábban teljesen vakként élő betegük van, akin kipróbálták a terápiát. Mostanra objektumokat meg tudnak nevezni, pl.: itt egy pohár. Nem tudnak viszont olvasni, az utcán látás alapján nem képesek közlekedni és arcokat sem ismernek fel. Az emberi látáshoz ezek a képességek mind hozzá tartoznának, a páciensek pedig még nagyon messze vannak ettől. A professzor úr megjegyezte: az ő életében biztos nem tudják teljesen visszahozni a látást, de azt még a későbbiekre nézve sem lehet tudni, hogy ez megvalósítható lesz-e. Főleg olyan szinten, hogy az illető személy olvasni is tudjon majd. Az objektumok felismerésére való képesség egyre jobb lesz, de még jó pár kísérletsorozat kell ahhoz, hogy meg tudják mondani, mi az, amit el tudnak érni és mi az, ami nagyon nehéz lesz. Amit egyelőre adni tudnak a betegeknek, az egyfajta csőlátás, tehát egy kis részét hozzák vissza a retinának. A személy mozgatja a fejét jobbra-balra, le-föl és előbb-utóbb felismeri: ott van valami. Ez nagyon lassú reakcióidőt eredményez.

Egy baktériumból vagy algából olyan gént vonnak ki, ami kis, fényérzékeny csatornát kódol. Erre, ha fényt vetítenek, áram folyik benne. Genetikai módszerrel beépítik a retinába, amiben kb. 100 fajta elem van. Ezek közül egybe nagyon pontosan beépíthető, és az az elem fényérzékeny lesz. Az elveszett látósejtek helyére újakat építenek. Ehhez vírus-szerű dolgokat használnak. Képzeljünk el egy kis gömböt, ami

valaha vírus volt, de ma már nem tud önmagában osztódni. A laborban építik fel. Van tehát egy kis labda, amiben megtalálható egy DNS-szál. Ennek két része van. Egyik maga a gén, amit be akarnak vinni, ez kódolja a fényérzékeny fehérjét. A másik része pedig egy kis „postai cím”. Ezen a „címen” dolgozott 10 évet az ő laborja. A retina egy kb. 100 részből álló számítógép, minden része mást csinál. Ahhoz, hogy jó látást lehessen létrehozni, egyet kell megtalálni. Nem akarják, hogy mindegyik fényérzékeny legyen. Beviszik ezt a kis „postai címet”. A vírus bemegy minden sejtbe, és megkérdezi: „Hol vagyok?” Amikor stimmel a postai cím, legyártja a fehérjét. A betegek kapnak egy speciális szemüveget, amin van egy videokamera. Ez tud alkalmazkodni bármilyen fényszinthez. Van benne egy nagyon kicsi projektor, ami a retinára vetíti a fényt. A kettő között van egy komputer, amit a beteg a zsebében hord. Ez kétkomponensű terápia, aminek egyik része a szemüveg-számítógép-projektor kombináció, a másik pedig a génterápiás vírus, amit beinjektálnak. Utána a személy megtanul újra látni. Épp úgy, ahogyan a kisgyerek is elsajátítja, hogy a szemből érkező ingereket miként tudja megnevezni. A kísérletben résztvevők segítségére lehet a memóriájuk, hiszen ők 58-tól 70 évesek, 40-50 éves korukig látók voltak.

A beszélgetésből sok érdekes információt megtudhattunk az agyunk működéséről is. Például: az agykéregbe, ha nem jön be a vizuális inger, akkor tapintó, halló, számító információkat fogad. Nagyon plasztikus, gyorsan át tudja venni másnak a szerepét. Hogy ez miként történik, az még mindig nem egészen ismeretes. Egy kísérletben a vak embereknél, amikor számoltak, a látókérgükben is mutatkozott aktivitás.

Kevesen tudják azt is: a retina úgy jön létre, hogy fejlődésünk során az agy kitüremkedik. Lényegében egy előretolt helyőrség és ugyanúgy számol, ahogyan az agyunk.

Dr. Roska Botond gyermekkoráról, pályafutásának indulásáról elárulta: édesapja több, rangos díjjal kitüntetett mérnök-informatikus, egyetemi tanár, édesanyja pedig zongoraművész és zeneakadémiai tanár volt. Az ő életének kezdeti éveit meghatározta a klasszikus zene és azok az órákon át tartó, tudományos beszélgetések is, melyeket édesapjával folytatott. 18 éves koráig csellistának készült, ám ekkor egy kézsérülés miatt le kellett tennie erről. Ez élete legnagyobb küzdelme volt, ám újra felépítette jövőjére vonatkozó terveit és ekkor fordult figyelme a tudományok felé.

Ma Bázeli mellett él és három felnőtt gyermeke van. Közülük egy jogásznak készül, kettő orvosnak. Ők nem kutatóorvosok szeretnének lenni, hanem a gyakorlatban akarnak gyógyítani.

Roska professzor az interjú végén elmondta: édesapja munka közben halt meg és ezzel követendő példát adott számára. Ő is élete végéig aktív szeretne maradni és dolgozni a látás visszaállításán.

A terjedelmes, több, mint 60 perces beszélgetés, melyet felirattal is elláttak, az alábbi linken tekinthető meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=H-tPcedBg4>

(Az összegzést készítette: Taskovics Adél)

Jogszabályi változás a parkolókártya igénylésével kapcsolatban

Komoly fennakadásokat tapasztalhattak az eljárás során a vakok személyi járadékában részesülő azon ügyfelek, akik a parkolási igazolvány kiadása, vagy a már lejárt okmány meghosszabbítása miatt fordultak a hatósághoz. Az MVGYOSZ kezdeményezése alapján megtörtént a parkolási igazolványra vonatkozó szabályozás felülvizsgálata.

A látássérült ügyfeleknek gyakran azzal kellett szembesülniük, hogy – habár az igazolványra való jogosultságuk kétséget kizáróan fennállt – kérelmüket mégis elutasították, mert a vakság tényét nem tudták megfelelő módon, a jogszabály által előírt formában igazolni.

Mint ismeretes, a parkolási igazolványra a mozgásában korlátozott személyek mellett más, súlyosan fogyatékosnak minősülő, például látássérült emberek is jogosultak lehetnek (218/2003. (XII. 11.) kormányrendelet).

A problémát – amiről szerencsére most már múlt időben beszélhetünk – a vakok személyi járadékában részesülők esetében a vakság igazolásával kapcsolatos előírások okozták. Ők ugyanis a szabályozásnak köszönhetően csak a 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet 4. számú mellékletében meghatározott nyilvántartási lap benyújtásával tanúsíthatták, hogy vak személyként jogosultak a parkolási igazolványra. Ezzel az okirattal viszont az érintettek jellemzően nem rendelkeztek, hiszen a vakság tényét igazoló nyilvántartási lapot – az azóta egyébként már hatályát veszített szabályozás folytán – nem a vak személynek, hanem az illetékes települési önkormányzat jegyzőjének kellett megküldeni, az érintett személy részére pedig csupán az ennek alapján meghozott, az ellátás megállapításáról rendelkező határozatot kézbesítették.

Miután több konkrét ügy kapcsán ismertté vált, hogy a most részletezett rendelkezések hatására rendre születnek elutasító döntések azzal az indokkal, hogy az ügyfél nem tudta megfelelően igazolni a parkolási igazolványra való jogosultsághoz előírt fogyatékoság tényét, és ez

ráadásul olyan esetekben is megtörtént, ahol csupán a korábban már kiadott igazolvány hatályának meghosszabbítására lett volna szükség, az MVGYOSZ az Emberi Erőforrások Minisztériumához, majd az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz fordult.

Megkeresésükben javasolták az ügyfelek egyenlő bánásmódhoz fűződő jogát sértő szabályozás felülvizsgálatát, annak lehetővé tételét, hogy a parkolási igazolványra való jogosultság igazolásához a vakok személyi járadékában részesülők esetében legyen egyaránt elfogadható akár az ellátás megállapításáról rendelkező határozat, akár a folyósító szerv jogosultság fennálltáról szóló igazolása. Kiemelték: érthetetlen és indokolatlan, továbbá a jogalkotás alapvető követelményeivel sem összeegyeztethető az a szabályozás, amely alapján ezen dokumentumok helyett a hatóságok csak olyan iratot fogadhatnak el bizonyítékkul, amit az érintett nem tud beszerezni, így csatolni sem.

Januártól módosultak a rendelkezések

A közlekedési hatósági jogalkalmazással összefüggő egyes közlekedési tárgyú kormányrendeletek módosításáról rendelkező 789/2021. (XII. 27.) kormányrendelet alapján bővült azon dokumentumok köre, melyek a parkolási igazolványra való jogosultság igazolására felhasználhatóak. Ennek következtében a vakok személyi járadékában részesülők a parkolási igazolvány igénylése, hatályának meghosszabbítása esetén az eljárásban mostantól a vakok személyi járadékának megállapításáról szóló határozatot vagy a folyósító szerv vakok személyi járadékának folyósításáról kiadott igazolását is csatolhatják a jogosultság tanúsításához.

Bővült továbbá az igazolásként felhasználható okiratok köre azok esetében is, akik a parkolási igazolványt magasabb összegű családi pótlékban részesülőként igénylik. Ők ugyanis a tartós betegség, fogyatékosság tárgyában kiállított szakorvosi igazolás mellett mostantól a családi pótlékra való jogosultságot megállapító határozatot is felhasználhatják erre a célra.

Mire is használhatják a jogosultak a részükre kiadott parkolási igazolványt?

Ez, az egyébiránt közokiratnak és biztonsági okmányoknak minősülő dokumentum a közúti közlekedés szabályairól rendelkező 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet, ismertebb nevén KRESZ alapján járó kedvezmények igénybevételére jogosít.

E jogosultságokat a mozgásában korlátozott, illetve más, súlyosan fogyatékosnak minősülő személy, valamint az veheti igénybe, aki az ő szállításáról gondoskodik, amennyiben a parkolási igazolványt a járműben megfelelő módon elhelyezte. Fontos hangsúlyozni, hogy az igazolvány használata a szállító személy részéről csak akkor minősül jogszerűnek,

ha magát a mozgásában korlátozott vagy például látássérült személyt szállítja, illetve a parkolás az ő érdekében történik. A közokiratnak minősülő parkolási igazolvány jogosulatlan használata bűncselekményt valósít meg.

Forrás: MVGYOSZ.hu

Januári népszokások, hiedelmek

Január, más néven Boldogasszony hava, a karácsonyi ünnepkör végét jelenti, mely időszakban már észrevehetően hosszabbodnak a nappalok. Nevét Janus, a kétarcú isten után kapta, aki a mitológia szerint a szerencsés kezdet, valamint a kapuk és átjárók istene volt. Az év első hava jósló és tiltó is egyben, csakúgy, mint az év első napja.

* Január 1. – Újév napja: Újév napján, ha köszönteni megy a család a rokonokhoz, a férfinak kell elsőként belépnie a házba, mert a hiedelem szerint január 1-jén asszonnyal találkozni szerencsétlen esztendőket jelent. Régen szokás volt az újévi jókívánságok elmondása házról-házra járva, amiért a háziak almával, dióval kínálták a köszöntőket. Úgy tartják, meg kell gondolnunk, mit cselekszünk az újév napján, mert ugyanez vár ránk egész évben. A népi hagyomány szerint január első napján tilos a mosás, a teregetés, a varrás, és nem szabad kivinni a szemetet sem, mert azzal együtt a szerencsét is kiönthetjük a házból. Tilos pénzt kölcsönöznünk, de orvoshoz mennünk sem ajánlatos, mert akkor egész évben betegeskedhetünk. Úgy tartották, nem jó baromfit enni, mert az kikaparja a szerencsét, ahogy halat sem, mert akkor elúszik a szerencsénk. Ezért lencsét, rizst vagy kölest ettek, mert a sok szem pénzbőséget hoz az új esztendőben. Ha Újév napján csillagos az ég, rövid lesz a tél, ha pedig piros a hajnal, akkor szeles lesz az esztendő.

* Január 6. – Vízkereszt napja. Ha ezen a napon az eresz csurog, akkor hosszú lesz a tél, de ha a hó esik, akkor korán kitavasodik. Ha Vízkeresztkor fagy, akkor sokat várat magára majd a tavasz. Ha Vízkereszt napján fúj a szél, az jó termőidőt, szerencsés évet jövendő.

* Január 17. – Szent Antal napja: Szent Antal a beteg emberek és az állatok védőszentje volt.

* Január 18. – Piroska napja: A mondás szerint „Piroska napján, ha fagy, negyven napig el nem hagy”.

* Január 20. – Fábán és Sebestyén napja. A hagyomány szerint ez az első tavaszébresztő nap. Ekkortájt kezdenek a fák mézgásodni, nedvet szívni.

* Január 21. – Ágnes napja. Nagypapáink megfigyelése szerint, ha ezen a napon derült az idő, akkor jó termés lesz az évben. A hiedelem szerint, ha a lányok böjtölnek Ágnes napján, megálmodhatják jövődöbelijüket.

* Január 22. – Vince nap: A szőlősgazdák egyik védőszentjének napja. Úgy tartják, „ha megcsordul Vince, tele lesz a pince” illetve „hogya fénylik Vince, megtelik a pince”. A hagyomány szerint ezen a napon a szőlővesszőket a meleg szobában öblös szájú üvegbe helyezik. Ha ezek kihajtanak, akkor nem fognak elfagyni a szőlőszemek.

* Január 25. – Pál nap, vagy Pálforduló napja. Azt tartják, amilyen az idő Pál napján, olyan lesz az időjárás következő negyven napig. Ha az ember meglátja az árnyékát, hosszú télre kell számítani. Ha a medve kijön a barlangjából, jó idő lesz. Általános hiedelem szerint Pál fordulásakor a tél ellenkezőjére fordul, tehát vagy jégtörő, vagy jégcsináló lesz.

(*Forrás: eumet.hu*)

A gabona, mely megakadályozza az érlemeszesedést és beállítja a vérnyomást

Nagyszüleink napi szinten fogyasztották, Ázsia és Afrika országaiban még most is az alapvető élelmiszerek között szerepel. Mi azonban legfeljebb madáreledelként azonosítjuk, pedig meglepően sok, jótékony hatást fejthet ki egészségünkre. A kölesről van szó, mely több, mint 10.000 évvel a rizs előtt a kínaiak legfőbb terménye volt.

10 dekagrammjában 550 mg kvasav van. Ez egy szilíciumvegyület, mely fokozza kötőszöveteink rugalmasságát, ellenálló erejét. Ezeken túl pedig a csontképzésben is jelentős a szerepe. A természet ezen ajándéka ásványi anyagok valódi tárháza: a vas, a foszfor, a cink, a kálium és a magnézium is megtalálható benne, s ezzel még nem is értünk a felsorolás végére. Könnyen emészthető és gluténmentes, lisztérzékenyek is ehetik. Azt viszont garantálni kell, hogy a belőle készült termékek semmilyen módon ne szennyeződjenek gluténnal.

A fentebb már említett, magas kvasav-tartalom ragyogóan egészséges, erős hajtat, friss, selymes bőrt eredményez. Ugyanennek a hatóanyagának hála, megakadályozza az érlemeszesedést és visszaadja az elváltozott

erek rugalmasságát, javítja ezzel a vérellátást és normalizálja a magas vérnyomást. Egyúttal megállítja az erek további meszesedését.

Néhány olyan betegség, melyek esetében kimondottan javallott az alkalmazása: kötőszöveti gyengeség, visszeresség, aranyér, porckorong sérülések, tartási problémák, vérellátási zavarok, szédülés, fáradtság, ekcéma, ízületi sérülések, ízületi gyulladások, és allergiás panaszok esetében.

Magas B-vitamin tartalma miatt kiemelkedően jótékony hatást gyakorol az idegrendszerre. A népi gyógyászatban úgy ismerik, mint a szem és a lép gyógyszerét, de vércukorszint-szabályozó, immunerősítő és rákmegelőző hatása is bizonyított.

Forrás: Nyugdíjasok.hu

A hegy, mely magasabb a Mount Everest-nél

Azt már az általános iskolások is tudják, hogy Földünk legmagasabb hegye a Himalájában lévő Mount Everest (tibeti nyelven: Csomolungma). Csúcsának meghódítása az emberiség legnagyobb kihívásai közé tartozott egészen 1953-ig, amikor Edmund Hillary és Tenzing Norgaj feljutottak a hóval borított tetőre.

Annak a tankönyvek már kevesebb teret szentelnek, hogy a Mount Everest 8848 métere valójában a csúcs tengerszint feletti magasságát jelenti. Ha azonban „klasszikus” módon mérjük a hegyeket, vagyis a lábuktól a tetejükig, akkor létezik nála nagyobb is. Ez pedig nem más, mint a Hawaii-on lévő Mauna Kea, amely 10.203 méterre emelkedik ki a felszínből, vagyis bő 1,3 kilométerrel magasabb a Kína és Nepál határán lévő társánál. A Mauna Kea tengerszint feletti magassága azért mindössze 4207 méter, mert jelentős „hátrányból” indul: szunnyadó vulkánként a lába több kilométerrel a tengerszint alatt található.

A hósapkája miatt a helyiek által „fehér hegynek” (vagyis Mauna Keának) nevezett képződmény utoljára 4500 éve tört ki. A hawaiiak úgy hiszik, hogy ott lakik Wakea isten és az őseik, de azért is tartják szent helynek, mert ez a találkozási pontja az Égapának és a Földanyának.

Mivel magasra nyúlik, a környezete száraz, és a légáramlatok is stabilak, ezért a tetejéről szinte zavartalan kilátás nyílik a csillagos égboltra. Nem véletlen, hogy miután 1964-ben elkészítették a csúcshoz vezető utat, utána rengeteg csillagászati teleszkópot is telepítettek a hegy tetejére.

Forrás: promotions.hu

A magyar falu, ahol szinte egész télen havazik

Olaszfa Zircről, a „Bakony fővárosától” 4-5 kilométerre, Veszprémtől pedig nem egészen 22 kilométerre fekszik. A helység a téli időszakban szinte hihetetlen, mesebeli látványt nyújt. Lakosai elmondták: mindig is jellemző volt, hogy náluk akkor is esett a hó, amikor néhány kilométerrel odébb nem, illetve több csapadék hullott, mint a környező településeken. Mostanság azonban még a korábbiaknál is látványosabb a különbség. Ezért a mindössze 4 km-re fekvő eplényi sípálya is felelőssé tehető. A kondenzációs magvak, melyek a hóagyúból származnak, többnyire a falu felé indulnak el. Ez az itt uralkodó, speciális mikroklímának köszönhető. A Bakony hegyei felemelkedésre kényszerítik az ide érkező szeleket, amik bőséges csapadékkal öntözik a területet. Ahhoz, hogy meginduljon a havazás, kedvező időjárási viszonyokra van szükség. Ha kellően alacsony a hőmérséklet és a széljárás is a szokásos, a páradús levegőből hópelyhek formájában kicsapódik a vízgőz.

Az itt élő emberek vegyes érzésekkel viseltetnek a különös jelenség iránt. Az egyedi időjárás rengeteg turistát vonz a környékre: főként kisgyermekes családokat, de romantikázni vágyó párokat is. A Zöldág Lovasudvar is nagy népszerűségnek örvend. Ez egy 20 hektáros tanya, ahol szervezett körülmények között lehet állatokat simogatni, lovagolni, sőt, még a lovas hószánt is ki lehet próbálni. Nem csoda hát, hogy a vendégek valósággal előzönlöttek a helységet. Hétfévente sokszor többen érkeznek, mint ahány lakosa van a falunak. A megnövekedett forgalomnak egyrészt örülnek, ugyanakkor bosszúságot is okoz nekik az állandó hólapátolás, jégkaparás társaságában.

Forrás: bien.hu

Már a macskának is lehet okosvéccéje

A januári CES (Consumer Electronics Show) olyan kiállítás, amelyen "okos" kütyüket mutatnak be. A kínálat rendkívül széles, a hagyományosnak mondható eszközök - mint például telefonok, routerek, projektorok vagy épp monitorok - mellett olyan dolgok is megtekinthetők, melyek nem az embereknek, hanem a kisállatoknak készültek. Ezek közül az egyik legérdekesebb a Whisker-féle Litter-Robot 3 Connect, mely egy, a macskáknak szánt okosalom. Túl azon, hogy elvégzi a takarítás legkellemetlenebb részét, okostelefonos alkalmazáson keresztül értesítéseket is küld a házikedvenc tulajdonosának.

Adott egy tágas belső tér, ahová beönthetjük az almot. Ide tud bemászni a macsek is, mikor szeretné elvégezni a dolgát. A szerkezet érzékeli a súlykülönbséget, így tudja, hogy mikor ért véget a művelet. Az állat távozása után forogni kezd a belső rész. Az alom szépen, lassan áthalad egy szűrőn, amin az apró szemcsék nem akadnak fenn. Nem így a macska által hagyott végterméktől összecsomósodott anyag, ami beleesik egy lyukba. Ezen keresztül az okosvéccé alján található, zacskóval bélelt rekeszbe jut. Az egész 3 percet vesz igénybe, majd a gép szépen visszaforgatja a tiszta, még használható almot a helyére. A gazdinak innentől annyi a dolga, hogy figyelje: mindig elegendő alom legyen benne, illetve a rekeszek tartalmát is el kell időnként távolítani.

Az okosvéccéhez természetesen tartozik egy mobilos alkalmazás is, ami egyrészt tájékoztat arról, ha már megtelt az említett tároló, de többek között akkor is figyelmeztet, ha a cica túl gyakran látogatja az almot – ez akár valamilyen betegségre is utalhat.

Ezért a luxusért azonban mélyen a zsebükbe kell nyúlniuk a macskarajongóknak: a gyártó oldalán 550 dollárt kérnek érte - ez még nem foglalja magában a szállítás költségét -, itthon pedig nagyjából 340 ezer forintért kapható.

Forrás: 24.hu

A mélytengeri élőlények titkos jelbeszéde

A tengerek mélye különös birodalom. Ide már nem igazán jut el a fenti világ fénye, az itt honos állatok épp ezért fluoreszkálnak. A kutatók nem túl régiben 180 neonfényű élőlényt fedeztek fel. Ezek folyamatosan változtatják színüket, ki-be kapcsolgatják „világításukat”, illetve testük mintázata is más és más, ha úgy akarják. Ez utóbbira akkor van szükségük, mikor ellenségeik elől rejtőznek vagy egymással kommunikálnak. Olyan speciális fényjeleket alkalmaznak ilyenkor, melyek az emberi szemnek láthatatlanok, a ragadozók számára pedig

megettévesztők lehetnek. A kutatók speciális szűrőkkel felszerelt kamerákat működtettek 4000 m mélységben, így fedve fel a fajok teljes mintázatát, melyet a megfelelő technológia hiányában nem lennének képesek érzékelni.

A fluoreszkáló halak elnyelik a fényt, majd egy speciális fehérjeszintézis által megváltoztatják a színét, és újra kibocsátják azt magukból.

A szakemberek meglepve látták: egyes fajoknak csak a szeme világít, míg másoknak az egész testén kirajzolódnak a fénylő minták. Olyanokat is felfedeztek, melyeknek ez a mechanizmus még a belső szerveire is kiterjed. Álcázásra, sőt, a megfelelő társ bevonására is kiváló módszer ez. Bizonyos formulák csak akkor láthatók, amikor saját fajtársaikkal találkoznak. Így tudnak üzeneteket cserélni, miközben rejtve maradnak mindazok előtt, akik zsákmányként tekintenek rájuk.

Forrás: Impress Magazin

A világ legmagasabb felvonója

A Zhangjiajie Erdőpark Kína egyik legszebb nemzeti parkja. Nem csupán különleges fáiról és elképesztő kőoszlopairól vált nevezetessé, de a Bailong felvonóról is. Ennek útja ezer méteres, oszlopos sziklák között vezet. Bátran mondhatjuk róla, hogy a világ egyik legmagasabbika. A helyiek "Száz sárkány liftnek" nevezik, mert olyan magasra visz, ahová ember csak nagyon ritkán juthat fel. Meredek sziklaszirt mentén viszi az érdeklődőket egy 1070 méter magas hegycsúcsra. A park területén több száz, ezer méter magas kőoszlop áll, melyek a sűrű ködben igencsak sajátos látványt nyújtanak. Pont úgy néznek ki, mintha a levegőben úsznának.

A különös sziklaóriások látványa James Cameron-t is megihlette, amikor az „Avatar” című filmjén dolgozott. Ezt az egyedülálló parkot az UNESCO 1992-ben felvette a Világörökség helyszínei közé.

A Bailong lift, impozáns elhelyezkedésén túl több Guinness rekordot is felállított. A 330 m magas üvegfelvonó birtokolja a világ legmagasabb kültéri felvonója címet, emellett a világ leggyorsabban közlekedő személyliftje, valamint a legnagyobb teherbírású utasforgalomra készült liftje is egyben.

A hozzá vezető utat busszal, vagy egy másik felvonóval is meg lehet tenni, ám ez az utazás is meglehetősen vadregényes. Egy olyan szerpentinben kell keresztülmenni, melyen közel száz kanyar bevétele után érkezünk el a végcélhoz, a felvonóhoz.

Mégis miért éri meg felvállalni ennek a kirándulásnak az összes izgalmát, veszélyét? Azért, mert a hegycsúcs tetejéről lélegzetelállító, 360 fokos panorámájú kilátás nyílik a Nemzeti Parkra.

Forrás: Impress Magazin

A legmeredekebb hegy a mennyek alatt

A 2154 m magas képződmény, mely nem véletlenül kapta a helyiektől a címben szereplő nevet, szintén Kínában található.

A viaferrata olyan erőpróba, mely a túrázás és a hegymászás között helyezkedik el. Aki már próbálta, tisztában van azzal, hogy a jó állóképesség, az edzettség alapvető követelmény, az talán még fontosabb, hogy ne legyünk tériszonyosak. Akit megbénít az alatta elterülő mélység, annak a kínai Huasanon található útvonalba könnyen beleremeghet a lába. Ez az az extrém túraútvonal, melyről azt mondják a hírek: évente átlagosan százan zuhannak innen a mélybe. A Huasan egyike az ország öt nagy, szent hegyének, melynek csúcspontjaira templomokat és teaházakat építettek. Ezek megközelítését két felvonó is egyszerűbbé teszi, ám így is akadnak szép számmal olyanok, akik a hegy oldalaiba vájt ösvényt követik, melyet zarándokok készítettek.

Egy ősi kínai legenda szerint egy igaz útvonalon lehet csak feljutni, amely 12 kilométer hosszú, és 3000 évbe telt megépíteni. Az út kezdeti szakaszán lépcsőket kell magunk mögött hagyni. Egy idő után azonban felváltják őket a sziklafalra erősített fadesszákák és a felettük futó láncok, melyekhez karabinerrel biztosíthatjuk magunkat. Érdeemes minden lépésünkre éberrel figyelni, hisz a pallók állapota helyenként messze nem kifogástalan. A túra egy pontján ráadásul el is tűnnek a lábunk alól, és a sziklafalba vájt mélyedések segítségével kell folytatni az utat.

Forrás: Bama.hu

Camargue-i: a tenger fehér lova

Vad formájában kizárólag Dél-Franciaország vizenyős, félsós, tengermelléki lápvidékein fordul elő. Meglehetősen szélsőséges időjárási viszonyokhoz kell alkalmazkodniuk az itt élő patásoknak: télen rideg és barátságtalan, nyáron pedig perzselően forró az időjárás erre felé. Ilyen körülmények között nem csoda, ha egy olyan fajta alakult ki, mely nagy lépésbiztonságú, edzett, és még a legyekkel szemben is meglehetősen ellenálló.

Kb. 133 centiméteres marmagasságával inkább a kislovakhoz sorolható. Csikókorában durva, sötétszürke szőrzet borítja zömök testét, melynek színe a kor előrehaladtával kifehéredik. Dús sörény, bozontos farok teszi teljessé megjelenését. Nyaka hosszú, háta és füle rövid. Tekintélyes méretű fején nagy szemek helyezkednek el, orrának háti része egyenes. Ami azonban igazán különlegessé teszi: orrlyukait be tudja zárni, így a víz alatt is képes legelni a nád fiatal hajtásait. Téli időszakban az alsó állkapcsán „szakáll”, azaz sűrű szőrzet nő. Erős ízületekkel rendelkező, hosszú lábai és széles patái nagy lépésbiztonságot adnak neki. Nem túl gyors, ám annál kitartóbb. A tenger vizében, illetve az ingoványos talajon is jól boldogul. Hátaslóként és terelőként használják leginkább. Camargue-ban a fekete bikacsordák terelése a fő dolga. A lovasok egy háromágú, „pika” elnevezésű bottal igazgatják az állatokat.

Forrás: Happypaci.eoldal.hu

A mérnök, aki kedvenc városait láthatja otthona ablakából

Alex Shakespeare a világkörüli utazás olyan módját alkotta meg, mely járványügyi szempontból a lehető legbiztonságosabb. Lakásában található egy olyan különleges ablak, amelyen kinézve Las Vegas, Tokió vagy akár Amszterdam utcáinak látványában is gyönyörködhet. Teheti ezt annak az LCD kijelzőnek köszönhetően, melyet kreatívan az ablakkeretbe helyezett. Ha valaki nem tud erről a „turpisságról”, nem is feltétlenül tűnik fel neki a csúcsmódszerű technológia.

Maga az ötlet, hogy a kitekintésre is szolgáló nyílászárókat képernyővel helyettesítsék, nem újkeletű. A Royal Caribbean még 2014-ben tett kijelzőket a Quantum of the Seas hajó ablaktalan kabinjaiba, hogy az ott

utazóknak ugyanolyan látványban legyen részük, mint azoknak, akiknek rendelkezésére áll a természetes panoráma.

Shakespeare, a fentebb már említett amerikai mérnök azonban nem csupán annyit tesz, hogy nagyvárosok webkamerás élőképeit mutatja egy kijelzőn. Szobájának falán lóg egy világtérkép, melyen világít néhány nagyváros neve. Ezek közül úgy tud választani, hogy kis, mágneses repülőgéppel rááll valamelyikre, és már „meg is érkezett” az adott helyszínre. Az áblakon kitekintve ugyanis már a megjelölt város élő képei fogadják. Ha pedig csúnya, borongós valahol az idő, elég pár apró mozdulatot tennie a kis repülőjével, és máris napfényesebb, vidámabb tájnak örülhet. Még tovább árnyalja a képet, hogy az „ablak” közelében található egy hőkamera is, mely érzékeli az ott álló személy mozgását, és annak megfelelően változik a mutatott élő városkép, még inkább megteremtve a valóság illúzióját.

Forrás: Hvg.hu

Elektromos kisautó, melyet csak beteg gyerekek vezethetnek

Szokatlan ügyfélkörnek, kórházban levő gyerekeknek tervezett elektromos kisautót a Honda. Ezzel az volt a cél, hogy csökkenjen a kis betegek szorongása, miközben eljutnak az intézmény egyik pontjáról a másikra. A kocsinak a gyártó a Shogo nevet adta. Ez egy japán szó, melynek a jelentése: „szárnyalni a jövőbe”.

A 4-9 éves korosztályra méretezett gép kormánykerékén olyan kezelőszervek helyezkednek el, melyek segítségével növelhető vagy csökkenthető a gyorsasága. Végsebessége szabadon állítható, 1,5-8 km/óra között, ezt a gyermeket elkísérő felnőtt személy, gondozó vagy ápoló tudja elvégezni. A jármű hátuljába stabilan be lehet helyezni az infúziót tartó rudazatot, illetve egy fogantyút is. Ez utóbbi segítségével a kísérő tolni vagy irányítani tudja az autót, ha erre van szükség. Orrában egy nyitott csomagtartót is kialakítottak, amiben a kis páciensek elhelyezhetik játékaikat, melyeket magukkal szeretnének vinni a vizsgálatra vagy a kezelésre. A kormánykeréken dudu is van, változtatható hangokkal, a rendszám tábla pedig testre szabható, így akár a mindenkor sofőr nevét is rá lehet írni.

Első példányát a kaliforniai Orange megye központi gyermekkorháza kapta meg; az intézmény régi együttműködő partnere a Hondának az

Egyesült Államokban, munkatársaik aktívan hozzájárultak a Shogo fejlesztéséhez.

Forrás: Vezess.hu

Az elátkozott gyémánt, mely balszerencsét hoz a férfiaknak

A brit koronaékszerek legikonikusabb gyémántja, a Kohinoor történetét átkok, botrányok és gyilkosságok tarkítják. Lássuk, hogyan vezetett a világ leghíresebb gyémántjának útja Indiától egészen II. Erzsébet brit királynő koronájáig.

A világ egyik leghíresebb gyémántja, egyben az egyik legrettegettebb is. A Kohinoor – ami perzsául annyit tesz, a fény hegye – gyémántot állítólag több mint ötezer évvel ezelőtt fedezték fel az indiai Golconda kőbányaiban. A legenda szerint a követ a Godávári folyó partján találta meg az ifjú Karma herceg, a Napisten és egy indiai hercegnő fia. Hogy a kő szépségét másoknak is megmutassa, a herceg ezután a homlokán viselte azt, egészen addig, amíg életét nem vesztette egy csatában. Talán ezen a mozzanaton alapul az a hiedelem, miszerint a kő balszerencsét hoz, és halált hoz arra a férfira, akinek a birtokába kerül. „Aki birtokolja ezt a gyémántot, uralni fogja a világot, de ismeri annak minden szerencsétlenségét is: csak Isten vagy egy nő viselheti büntetlenül” – olvasható egy 1306-ból származó hindu szövegben. A kő története pedig alátámasztani látszik az ősi legendát.

Kisebb kihagyás után a gyémántról legközelebb a 16. században lehetett újra hallani, amikor az Bábur szultánhoz került, miután megalapította az Indiát, Pakisztánt, Bangladeszt és Afganisztánt egyesítő Mogul Birodalmat. Mint az emlékirataiból kiderült, a szultán elfoglalta azt az erődöt, ahol a követ addig rejtegették, így került hozzá a gyémánt, ám nem sokkal később hirtelen elhunyt és az értékes drágakövet utódjára, Humájunra hagyta. Ezzel vette kezdetét a Kohinoor gyémánt generációról generációra öröklődése.

1682-ben a drágakő SáhDzsahán, a Mogul Birodalom fejének tulajdonába került – ő volt az az uralkodó, aki számos gyönyörű épületet emeltetett, köztük a lenyűgöző Tádzs Mahalt is a felesége emlékére. Az ékkövek nagy rajongójaként SáhDzsahán gyémántokkal kirakott trónt készíttetett magának, amelyet Salamon király története ihletett – ebben kapott kiemelt helyet a Kohinoor gyémánt is. Ám alig néhány hónappal a trón elkészülte után az uralkodó megbetegedett, és nem tudta ellátni feladatait, így fia,

Aurangzeb foglalta el a trónt. Néhány évvel később, édesapja halálát követően azonban ő is elkapta a halálos kórt, így fia, I. Bahádur vette át a helyét. A drágakő az őt övező átok ellenére mindeközben világhírűvé vált, és többen felfigyeltek rá. 1739-ben Nádír perzsa sah lerohanta Delhi városát és kifosztotta azt, számos ékszerrel, arannyal távozva, köztük a Kohinoor gyémántot is tartalmazó trónnal. Az ékkő azonban új tulajdonosára is balsorsot hozott, az uralkodót 1747-ben, álmában gyilkolták meg, ezután a híres gyémánt kézről kézre járt, számos királyságban megfordult, és a háborúk során többször is gazdát cserélt, egészen addig, amíg végül a brit birodalom is szemet vetett rá.

A királyi családban találta meg a helyét.

1839-ben akkori tulajdonosa, Randzsit Szingh halála után a 186 karátos gyémánt egy hindu szekta papjaira maradt – ez a döntés azonban feldühítette az angol telepeseket, akik már jelen voltak Indiában. További tíz év telt el, amíg a Kohinoor végül hivatalosan is a Kelet-indiai Társaság tulajdonába került, miután Duleep Szingh aláírta a szerződést, ami királyságának feladására kényszerítette.

A gyémántot ezután szimbolikusan Viktória királynőnek ajánlották fel, aki az 1951-es londoni világkiállításon mutatta be azt a nagyközönségnek. A nagy várakozás után azonban a britek némiképp csalódtak: a kő ugyanis az évek során elvesztette fényét, és nem volt éppen vonzó. A kiábrándító reakcióval szembesülve Albert herceg úgy döntött, újracsiszoltatja azt, hogy felesége büszkén viselhesse. Az ékkő így újra visszanyerte régi fényét, igaz, a folyamat közben 78 karátot elveszített értékéből. Az ékszer hamar India császárnéjának kedvencévé lépett elő, soha nem vált meg tőle, szinte minden hivatalos megjelenéskor brossként viselte. Az 1887-es aranyjubileuma, majd az 1897-es gyémántjubiléuma alkalmával az egész világ a csodájára járt, miközben a Kohinoort övező legenda egyre inkább megszilárdulni látszott. A királynő egészen 1901-ben bekövetkezett haláláig viselte az ékkövet.

Ezután előbb Alexandra királynő, VII. Edward feleségének családi koronájára, majd Mária királyné fejdíszére került fel a kő, aki szintén rendszeresen viselte azt. 1910-ben, Delhibe tett hivatalos utazása során is a gyémántos koronában pompázott a rádzsák előtt, majd halálát követően a Kohinoor Erzsébet anyakirálynőre szállt, aki ragaszkodott hozzá, hogy az ékkő nem juthat férfiakra. 2002-es halálakor a koronája, benne a drágakővel is elkísérte őt utolsó útjára, a koporsóján.

Forrás: Elle.hu

A HÓNAP VERSE

Tóth Árpád Ferenc: Kívánok hát...

A kályhába meleget,
körétek sok gyereket!
Megérdemelt kenyeret,
pénzzel rakott szekeret!

Eljövendő években
megértést az útra!
Bú s a bánat ugorjon
a legmélyebb kútba!

Egészséget, nyugalmat,
örömré sok alkalmat!
Házatoknak a béke
legyen mindig vendége!

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél